

Dušica

Milan Georges Burovac

Svet se zove Svilajnac

„Filozof mašta o vremenu sna potpunosti,“ uzdahnu zabrinuta Amerina, „uživanja i saznanja koji su maksimalno jedno.“ Sastavljen od milijardu malih stidljivosti, nisam je baš sasvim razumeo. Lepi slikar Jovan je valjda taj njen san, ali drug Tito kaže često u Dnevniku da smo mi još uvek deo nesvrstane socijalističke ljubavi, te da onaj pravi i jedino mogući komunizam mora malkice da pričeka. Amerina je diplomirani filozof, najučenija iz velike porodice Đorđevića, mojih ljubaznih stanodavaca. Dolazi najčešće vikendom da poseti svoje najomilje rođake u Skadarskoj 14, Ljubišu i Jovan-ku. Radmila i Aca, deca mojih stanodavaca, ne podnose mnogo Amerininu intelektualnu uzvišenost, želju da se pokaže najboljom u svemu. „Obična beograđanska guska,“ crvenela bi se katkada od jeda Radmila, „moja farmakopeja to ne leči.“ Sastavljen od milion malih duhovnih nesavršenosti, nisam sasvim razumeo istinske razloge njene ljubomore. „Ne kaže se beograđanska,“ smeju ljio bi se šeretski Aca, „nego beograd-ska.“

Još dok nisam ni slutio da ću da se nastanim u Svilajncu radi izučavanja gimnazijskih nauka i veština, pričao mi o lepotama sveta Periša Vasić. Nije on bio samo na Zapadu kao mnogi iz moga kraja, nego svuda gde je ljudska noga mogla da kroči. „Dragi moj Lazare Ilinkić,“ ponavljao bi mi često poverljivim familijarnim tonom, „filozofija je za mnoge Srbe čisto gubljenje vremena. Tesla, na primer, taj genijalni čovek uopšte nije imao smisla za filozofiranje. Zato sada imamo struju, a nemamo komunizam.“ Jednom sam nepromišljeno Amerini ispričao Perišinu priču o filozofiji. Ne samo da je pobesnela, nego je htela da se u tom nečasnom času preselimo u moje rodno selo da bi mogla da zapodene vatrenu raspravu sa Perišom. Na sreću, gospodin Vasić je morao pod hitno nekim važnim poslom u Vašington.

„Ne znam zašto si se odlučio za ovaj mali grad,“ trudio se da me uveri u realnost Krive čaršije moj brčanski drugar Žarko, „mogao si roditeljima u Pariz.“ Istina, neko mi u autobusu reče da sam mogao u Kragujevac, tamo je gimnazija stvarno na visokom nivou, jedna vrlo elitna škola za prilično nadarene seljake. „Vaistinci su ti kao mala varoš,“ ubeđivala bi me moja baka Mileva prilikom teških poljoprivrednih radova, „mogao bi da ovde budeš profesor matematike. Imao bi i naše njive i državnu platu. Svilajnac je blizu, a ni Beograd nije mnogo daleko.“ Kako nije, ima celih sto dvadeset osam kilometara? „Kako je Petrovac stalno na Mlavi,“ činio se važnim doktor Vlasta na kafi kod mog dede, „tako je doktor svuda doktor. Najbolje bi bilo da studiraš medecinu.“ Zaputiti se čak u Beograd radi pohađanja visokih škola, to je malo previše za moj seljački mozak. Postoje vračare i lekovite trave. Moj deda Dobrivoje, na primer, leči krave svima u selu. Pratim ga uvek kada je na delu. Njegov sam medicinski unuk, desna doktorska ruka, uvek spreman da poslušam svaki doktorski zahtev.

Logično je, ako je logika još uvek neka nauka, logično dakle da sam se u gimnaziji mnogo obradovao biologiji. Deleći se između sadašnjosti i prošlosti, ne mogu sebi da objasnim zašto smo prvi čas najplemenitije od svih nauka imali u hemijskoj laboratoriji. Može biti da se sudbina na tom mestu poigrala sa mojim na lepotu ne naviknutim očima, upoznala me sa devojkom neobičnog imena – Lidija. Profesor biologije se kasnije uvek činio previše značajnim krsteći je Lida, dozivajući je vrlo nežnim glasom, tako da sam mogao samo da zaključim da između njih sigurno postoji neko posebno poznanstvo, nešto više od onoga što sam iz moje vaistinačke istinologije mogao tada da pretpostavim. Lidija nije mogla da bude ni iz Petrovca ni iz Vaistinaca, ona se svojim ponašanjem iskazivala kao prava Svilajničanka.